

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
ПРОФ.ЛАЗАР ГРУЕВ**

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

от Таня Райковска- заместник на председателя и ръководител на Търговска колегия на Върховния касационен съд и
Красимир Влахов- заместник на председателя и ръководител на Гражданска колегия на Върховния касационен съд

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

С Ваше разпореждане от 12.03.2013 г. е образувано тълкувателно дело № 5/2013 г. на Гражданска и Търговска колегии на ВКС, за постановяване на тълкувателно решение по следния въпрос: Може ли за личен дълг на единия съпруг да бъде обявена за недействителна по реда на чл.135 ЗЗД цялата разпоредителна сделка, извършена с имот в режим на съпругеска имуществена общност. След образуване на тълкувателното дело беше констатирано наличието на противоречива съдебна практика на състави на ВКС, постановена по реда на чл.290 ГПК, и по други въпроси, свързани с проблемите на съпругеската имуществена общност, а именно:

1. Каква е сделката на разпореждане със семейното жилище- лична собственост на единия съпруг, извършена от него без съгласие на другия съпруг и без разрешение на районния съд? Според едното становище по въпроса, такава сделка е нищожна поради противоречие със закона, при което законът не предвижда възможност за последващо отстраняване на порока /Решение № 740 от 28.10.2009 г. по гр.д.№ 629/08 г. на III г.о., Решение № 898 от 14.01.2010 г. по гр.д.№ 1676/08 г. на III г.о./. Според другото становище, съгласието по чл.23 СК /отм./, респ. по чл.26 СК не е елемент от фактическия състав на сделката, а обуславя само правното действие на извършеното разпореждане. Съгласието на съпруга-несобственик изразява положителното му към извършеното разпореждане и има за последица допускане на неговото правно действие, затова може да бъде дадено и след сключването на сделката. При липса на такова съгласие е налице висяща недействителност, която се трансформира в действителност с даване на съгласие от съпруга - собственик. При оспорването му по реда на чл.23 СК /отм./, респ. чл.26 СК, договорът не е нищожен поради противоречие със закона, а относително недействителен. Същият е породил действие между разпоредилите се съпруг и третото лице, но е непротивопоставим на съпруга- несобственик, само дотолкова, доколкото може да засегне негови права върху семейното жилище /Решение № 98 от

15.03.2011 г. по гр.д.№ 659/10 г. на III г.о., Решение № 385 от 14.10.2012 г. по гр.д.№ 968/11 г. на I г.о./.

2. Какви са последиците при извършване на доброволна делба без участието на единия съпруг, когато идеална част от съсобствения имот се притежава в режим на съпругеска имуществена общност? Според едното становище по въпроса, в хипотезата, при която идеална част от съсобствения имот се притежава в режим на съпругеска имуществена общност, предпоставка за действителност на договора за доброволна делба е участието на двамата съпрузи, като неучастието на един от тях обуславя нищожност на делбата /Решение № 490 от 15.12.2011 г. по гр.д.№ 24/11 г. на I г.о./.

Според другото становище, последиците от неучастието на съпруга са различни според това, дали при делбата съпругът-съделител получава в дял имота, или същият е получен в дял от друг съделител. Когато имотът е получен в дял от съпруга-съделител, неучастието в делбата на другия съпруг е правно ирелевантно- дяловете на останалите съделители се придобиват в режим на СИО, ако се дължат суми за уравнение на дяловете, или стават лична собственост на съпруга-съделител, ако не се дължи такова уравнение. В този случай делбата е придобивна сделка, при която не е необходимо участието на другия съпруг. Когато делбеният имот е получен в дял от друг съделител, делбата не е нищожна, тъй като всеки съделител представлява презумптивно и съпруга си съгласно чл.22, ал.3 СК /отм./, респ. чл.24, ал.4 СК. В този случай никой от съделителите не може да се позовава на неучастието на своя или на нечий друг съпруг. Единствено съпругът, който не е знаел за делбата, може да я оспори в 6-месечен срок от узнаването, в противен случай тя поражда действие за него /Решение № 560 от 12.08.2009 г. по гр.д.№ 3549/08 г. на IV г.о., Решение № 513 от 26.01.2012 г. по гр.д.№ 890/10 г. на IV г.о./.

Предвид наличието на цитираната по-горе противоречива съдебна практика по посочения въпрос, и с оглед образуваното тълкувателно дело по друг въпрос, свързан с проблемите на съпругеската имуществена общност, Ви предлагаме т.д.№ 5/2013 г. на ГТК на ВКС да бъде допълнено, като Общото събрание на ГТК се произнесе и по посочените по-горе въпроси.

**ЗАМЕСТНИК НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
И РЪКОВОДИТЕЛ НА ТЪРГОВСКА
КОЛЕГИЯ НА ВЪРХОВНИЯ
КАСАЦИОНЕН СЪД:
/ТАНЯ РАЙКОВСКА/**

**ЗАМЕСТНИК НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
И РЪКОВОДИТЕЛ НА
ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:
/КРАСИМИР ВЛАХОВ/**